

"REVIZOR" d.o.o.
DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Akcionarsko društvo "Veterinarska stanica" Doboj

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ I IZVJEŠTAJ REVIZORA
ZA 2015. GODINU**

Doboj, mart. 2016. godine

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Vlasniku i menadžmentu "Veterinarska stanica" Akcionarsko društvo Doboj

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja u **Akcionarsko društvo "Veterinarska stanica" Doboj** (u daljem tekstu Društvo) koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2015. godine, odgovarajući bilans uspjeha, izvještaj o tokovima gotovine i izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed neregularnosti ili greške; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika, kao i korišćenje najboljih mogućih računovodstvenih procjena.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih usljed neregularnosti ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola pravnog lica. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji, istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima prikazuju stanje imovine, kapitala i obaveza Društva na dan 31.12.2015. godine, kao i rezultate poslovanja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i propisima o računovodstvu i reviziji Republike Srpske

Doboj 18.3.2016.godine

Direktor

Ovlašteni Revizor
Borislav Paravac

1. Opšte informacije o preduzeću

Naziv preduzeća: Akcionarsko društvo „Veterinarska stanica“ Doboj,

Područje djelatnosti:

Područje: zdravstveni i socijalni rad

Potpodručje: zdravstveni i socijalni rad

Oblast: zdravstveni i socijalni rad

Grana: veterinarske djelatnosti,

Razred: veterinarske djelatnosti,

Adresa: Krnjinskih srpskih brigada, 74000 Doboj

Telefon: +387 53 224 651

Naziv registracionog Suda: Privredni sud Doboj

Broj i datum registracije: U/I – 82/2002 od 15.11.2002.godine

Broj registarskog uložka: 1-575-00

Šifra djelatnosti: 75.00

JIB: 4400028630002

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Registrovani kapital: 405.677 KM

Vlasnička struktura¹:

udio akcionara	broj akcionara			% vlasništva od ukupnog kapitala		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
< 5%	256	0	256	54,27	0	54,27
5%-10%	6	0	6	45,73	0	45,73
10%-25%	0	0	0	0	0	0
> 25%	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	262	0	262	100	0	100

Deset najvećih akcionara²:

Naziv	% učešća	% učešća sa pravom glasa
RAIFFEISEN BANK D.D. BOSNA I HERCEGOVINA	8,930011	8,930011
KUJUNDŽIĆ ZORAN	8,127402	8,127402
KOŠTIĆ BOŽO	7,551821	7,551821
LAZAREVIĆ VESNA	7,420436	7,420436
STEVANOVIĆ BRANKO	7,420436	7,420436
DRAGIČEVIĆ MLADEN	6,279133	6,279133
ĐALIĆ RADA	4,875554	4,875554
FOND ZA RESTITUCIJU RS AD BANJA LUKA	4,479179	4,479179
LUKIĆ SNJEŽANA	3,845917	3,845917
POPOVIĆ ŽELJKO	3,835810	3,835810

¹ Izvor: Centralni registar hartija od vrijednosti RS

² Izvor: Centralni registar hartija od vrijednosti RS

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Upravni odbor:

- Lazarević Vesna, predsjednik
- Kujundžić Zoran, član
- Kostić Božo, član

Direktor:

- Stevanović Branko

Računovodstvo:

- Snježana Lukić

Eksterni revizor:

- „Revizor“ d.o.o. Doboj

2. Značajni podaci iz finansijskih izvještaja

2.1. Bilans stanja

grupa računa, račun	pozicija	AOP	iznos bilansa na dan 31.12.2015.g.			iznos na dan bilansa prethodne godine
			bruto	ispravka vrijednosti	neto (4 - 5)	
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
	A. STALNA IMOVINA	001	713.820	412.667	301.153	283.341
01	I. Nematerijalna ulaganja	002	2.000	0	2.000	3.800
02	II. Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnina	008	707.633	412.667	294.966	275.354
03	III. Biološka sredstva i sredstva kulture	015	4.187	0	4.187	4.187
04	IV. Dugoročni finansijski plasmani	021	0	0	0	0
050	V. Odložena poreska sredstva	030	0	0	0	0
	B. TEKUĆA IMOVINA (032+039+060)	031	259.744	0	259.744	302.042
10 do 15	I Zlaihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namjenjena prodaji	032	77.384	0	77.384	89.026
	II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	039	182.360	0	182.360	213.016
288	III ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	060	0	0	0	0
29	C. GUBITAK IZNAD KAPITALA	061	0	0	0	0
-	D. POSLOVNA AKTIVA	062	973.564	412.667	560.897	585.383
880 do 888	E. VANBILANSNA AKTIVA	063	124.225	0	124.225	125.470
	F. UKUPNA AKTIVA (062 + 063)	064	1.097.789	412.667	685.122	710.853
	PASIVA					
	A.KAPITAL (102+109+110+111+114+115-116+117-122)	101			503.770	502.567
30	I. Osnovni kapital	102			405.677	405.677
31	II Upisani neuplaćeni kapital	109			0	0
320	III Emisiona premija	110			0	0
dio 32	IVRezerve	111			41.114	92.446
330,331,334	V Revalorizacione rezerve	114			55.776	55.776
332	VI Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	115			0	0
333	VII Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	116			0	0
34	VIII Neraspoređeni dobitak	117			1.203	0
35	IX Gubitak do visine kapitala	122			0	51.332
40	B. DUGOROČNA REZEVISANJA	125			0	0
	C. OBAVEZE (133+142)	132			57.127	82.816
41	I Dugoročne obaveze	133			0	0
42 do 48	II Kratkoročne obaveze	142			57.127	82.816
	D. POSLOVNA PASIVA (101 + 125 + 132)	161			560.897	585.383
890 do 898	E. VANBILANSNA PASIVA	162			124.225	125.467
	F. UKUPNA PASIVA (161 + 162)	163			685.122	710.850

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

2.2. Bilans uspjeha

Grupa računa, račun	pozicija	AOP	iznos	
			1.1.-31.12.2015.	1.1.-31.12.2014.
1	2	3	4	5
	A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI			
60 do 65	I Poslovni prihodi	201	1.000.951	1.013.404
50 do 55	II Poslovni rashodi	216	1.017.610	1.038.436
	B. POSLOVNI DOBITAK	229	0	
	C. POSLOVNI GUBITAK	230	16.659	25.032
66	D. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI			
	I Finansijski prihodi	231	1.318	3.080
56	II Finansijski rashodi	238	72	1.946
	E. DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	244	0	0
	F. GUBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	245	15.413	23.898
67	G. OSTALI PRIHODI I RASHODI			
	I Ostali prihodi	246	24.116	58
57	II Ostali rashodi	257	3.182	33.400
	H. DOBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA RASHODA	268	20.934	0
	I. GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA RASHODA	269	0	33.342
68	J. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE			
	I Prihodi od vrijednosti usklađivanja imovine	270	0	0
58	II Rashodi od vrijednosti usklađivanja imovine	280	0	546
	K. DOBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	289	0	6.500
	L. GUBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	290	0	0
690 i 691	M. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	291	0	0
590 i 591	N. RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	292	3.600	592
	O. DOBITAK I GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	293	1.921	-51.332
721	P. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	295	718	0
	NETO DOBITAK I NETO GUBITAK PERIODA	298	1.203	-51.332
	UKUPNI PRIHODI	300	1.026.385	1.023.042
	UKUPNI RASHODI	302	1.024.464	1.074.374
723	Q. MEĐUDIVIDENDE I DRUGI VIDOVI RASPODJELE DOBITKA U TOKU PERIODA	303	0	0
	Prosječan broj zaposlenih po osnovu časova rada	326	14,90	15,20
	Prosječan broj zaposlenih po osnovu stanja na kraju mjeseca	327	15	15

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

2.3. Bilans tokova gotovine

r.b.	pozicija	AOP	iznos	
			1.1.-31.12.2015.	1.1.-31.12.2014.
1	2	3	4	5
1	A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNE AKTIVNOSTI			
2	I. Priliv gotovine iz proizvodne aktivnosti	501	985.024	1.020.037
3	II. Odliv gotovine iz proizvodne aktivnosti	505	1.020.963	1.081.692
4	III. NETO PRILIV GOTOVINE IZ POSLOVNE AKTIVNOSTI	511	0	0
5	IV. NETO ODLIV GOTOVINE IZ POSLOVNE AKTIVNOSTI	512	35.939	61.655
6	B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
7	I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	513	260	7.804
8	II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	520	0	0
9	III. NETO PRILIV GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA	525	260	7.804
10	IV. NETO ODLIV GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA	526	0	0
11	C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
12	I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	527	0	0
13	II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	532	0	0
14	III. NETO PRILIV GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	539	0	0
15	IV. NETO ODLIV GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	540	0	0
16	D. UKUPNI PRILIV GOTOVINE	541	985.284	1.027.841
17	E. UKUPNI ODLIV GOTOVINE	542	1.020.963	1.081.692
18	F. NETO PRILIV GOTOVINE	543	-35.679	-53.851
19	H. NETO ODLIV GOTOVINE	544	0	0
20	I. GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	545	194.700	248.551
21	J. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	546	0	0
22	J. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	547	0	0
23	K. GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	548	159.021	194.700

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

2.4. Bilans promjena u kapitalu

r.b.	vrste promjena u kapitalu	dio kapitala koji pripada vlasnicima matičnog privrednog društva						ukupni kapital
		AOP	akcijski kapital i udjeli u društvo sa ograničenom odgovornošću	revalorizacione rezerve	nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	ostale rezerve (emisiona premija, zakonske i statutarne rezerve, zaštita gotovinskih tokova)	akumulirani neraspoređeni dobitak / nepokriveni gubitak	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	stanje na dan 01.01.2015.	901	405.677	0	0	96.890	0	502.567
2	ponovo iskazano stanje 01.01.2015.g.	904	405.677	0	0	96.890	0	502.567
5	stanje na dan 31.12.2014.g./ 01.01.2015.g.	912	405.677	0	0	96.890	0	502.567
7	ponovo iskazano stanje 01.01.2015.g.	915	405.677	0	0	96.890	0	502.567
8	nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	917	0	0	1.203	0	0	1.203
10	stanje na dan 31.12.2013.g.	923	405.677	0	1.203	96.890	0	503.770

Šef Računovodstva
Snježana Lukić

Direktor
Stevanović Branko

1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja

Društvo primjenjuje Pravilnik o računovodstvu u kojem je jasno definisano da se, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, Međunarodni računovodstveni standardi, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja, Međunarodni revizorski standardi, Kodeks etike za profesionalane računovođe i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa, primjenjuju na finansijske izvještaje preduzeća. Preduzeće je pri izradi finansijskih izvještaja na raspolaganju imalo sledeće:

Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI)

- MSFI 1 Prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja
- MSFI 2 Plaćanja akcijama
- MSFI 3 Poslovne kombinacije
- MSFI 4 Ugovori o osiguranju
- MSFI 5 Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja
- MSFI 6 Istraživanje i procjenjivanje mineralnih resursa
- MSFI 7 Finansijski instrumenti: objelodanjivanje
- MSFI 8 Segmenti poslovanja

Međunarodni računovodstveni standardi (MRS)

- MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja
- MRS 2 Zalihe
- MRS 7 Izvještaj o tokovima gotovine
- MRS 8 Računovodstvene politike, promjena računovodstvenih procjena i greške
- MRS 10 Događaji nakon bilansiranja
- MRS 11 Ugovori o izgradnji
- MRS 12 Porez na dobitak
- MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema
- MRS 17 Lizing
- MRS 18 Prihodi
- MRS 19 Primanja zaposlenih
- MRS 20 Računovodstveno državnih davanja i objelodanjivanje državne pomoći
- MRS 21 Učinci promjena kursa stranih valuta
- MRS 23 Troškovi pozajmljivanja
- MRS 24 Objelodanjivanje povezanih strana
- MRS 26 Računovodstveno obuhvatanje i izvještavanje planova penzijskih primanja
- MRS 27 Konsolidovani i pojedinačni finansijski izvještaji
- MRS 28 Investicije u pridružene entitete
- MRS 29 Finansijsko izvještavanje u hiperinflatornim privredama
- MRS 31 Učešće u zajedničkim poduhvatima
- MRS 32 Finansijski instrumenti: prezentacija
- MRS 33 Zarada po akciji
- MRS 34 Periodično finansijsko izvještavanje
- MRS 36 Umanjenje vrijednosti imovine
- MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva
- MRS 38 Nematerijalna ulaganja
- MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i odmjeravanje
- MRS 40 Investicione nekretnine
- MRS 41 Poljoprivreda

Pri sačinjavanju finansijskih izvještaja preduzeće je obavezno da se pridržava sledećih načela:

- **Načelo stalnosti** iz koga proizilazi da imovinski, finansijski i prinostni položaj društva kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju omogućuje poslovanje u neograničenom roku iz čega proizilazi privremenost i povremenost izvještavanja, kao i obaveznost procjenjivanja po nabavnoj cijeni i cijeni koštanja osim u slučajevima primjena načela impariteta.
- **Načelo doslednosti** podrazumjeva da se način procjenjivanja u dužem vremenskom razdoblju ne mijenja a ako do promjene ipak dođe u Aneksu se iskazuje efekat promjene i obrazlaže razlog promjene.
- **Načelo realizacije** smatra de se u Bilansu uspjeha mogu uključiti samo realizovani (tržišno potvrđeni) dobici.
- **Načelo impariteta** (nejednake vrijednosti), koje zahtjeva bilansiranje imovine po najnižoj a obaveza po najvišoj vrijednosti, što ima za posledicu odmjeravanja rashoda na više a prihoda na niže, kao i uzimanje u obzir obezvređenja (depresijacije) i rezervisanja nezavisno da li je rezultat dobitak ili gubitak.
- **Načelo uzročnosti prihoda i rashoda** po kome se uzimaju u obzir svi prihodi i svi rashodi datog obračunskog perioda bez obzira na momenta naplate prihoda (fakturisana realizacija) i momenata plaćanja po osnovu rashoda.
- **Načelo pojedinačnog procjenjivanja imovine i obaveza** pri čemu eventualna grupna procjenjivanja radi racionalizacije proističu iz pojedinačnog procjenjivanja.
- **Načelo identiteta bilansa** po kome bilans otvaranja poslovnih knjiga za tekuću godinu mora da bude identičan zaključnom bilansu za prethodnu godinu.

1.1. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Neuplaćeni upisani kapital procjenjuje se po momentalnoj vrijednosti potraživanja po osnovu upisanog neuplaćenog kapitala.

Nematerijalna ulaganja – imovina je nenovčana imovina bez fizičke forme definisana u MRS 38 nematerijalna ulaganja.

Uslovi za priznavanja istih su:

- mogućnost identifikacije
- postojanje kontrole (ograničen pristup drugima)
- očekivane buduće koristi

Nematerijalna ulaganja se vrednuju prema nabavnoj vrijednosti ili revalorizaciji (fer vrijednost).

Nekretnine postrojenja i oprema početno priznavanje (u momentu nabavke) imovine se vrednuje po nabavnoj cijeni. Nakon početnog priznavanja po nabavnoj vrijednosti građevniski objekti, postrojenja, oprema, vrednuju se po sadašnjoj vrijednosti (nabavna vrijednost umanjena za iznos obračunate amortizacije i gubitaka po osnovu obezvređenja) ili po **fer vrijednosti**.

Investicione nekretnine – MRS 40 su nekretnine koje Društvo koristi od ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrijednosti nekretnine ili i jednog i drugog. Investicione nekretnine nakon početnog priznavanja procjenjuju se po poštenoj vrijednosti.

Biološka sredstva – MRS 41 se klasifikuju kao šume, višegodišnji zasadi i osnovno stado.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Lizing je sporazum kojim davalac lizinga prenosi na primaoca (korisnika) lizinga pravo korištenja sredstva na odgovarajući period u zamjenu za plaćanje ili niz plaćanja. Početno priznanje je po nabavnoj vrijednosti. Kamata po lizingu je finansijski rashod perioda.

Amortizacija MRS – 16 stopu i metod amortizacije utvrđuje svako društvo u skladu sa MRS – 8 računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Za obračun amortizacije društvo primjenjuje zakonom određene stope.

Finansijski plasmani i potraživanja procjenjuje se po nominalnoj vrijednosti ili tržišnoj vrijednosti ako je ona niža,

Zalihe MRS – 2 zalihe materijala, rezervnih dijelova, inventara sa jednokratnim otpisom i robe procjenjuju se po nabavnoj vrijednosti koja obuhvata fakturnu vrijednost dobavljača i zavisne troškove nabavke. Obračun izlaza zaliha materijala i rezervnih dijelova sitnog inventara i robe vrši se po stvarnim nabavnim cijenama. Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda procjenjuju se po cijeni koštanja ili neto prodajnoj cijeni ako je ona niža.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina hartije od vrijednosti procjenjuju se po nabavnoj vrijednosti dok se u stranoj valuti procjenjuju po srednjem kursu strane valute na dan bilansa.

Aktivna vremenska razgraničenja obuhvataju unaprijed palćene odnosno fakturisane troškove i prihode tekućeg perioda koji nisu mogli biti fakturirani a za koje su nastali troškovi u tekućem periodu.

Kapital obuhvata :

- Osnovni kapital
 - Emisionu premiju
 - Rezervni kapital (zakonske i statutarne rezerve)
 - Revalorizacione rezerve
 - Neraspoređeni neto dobitak ranijih ili tekuće godine
- Gubitak iz ranijih godina i tekuće godine je ispravka vrijednosti kapitala
Kapital i gubitak se unose u bilans u visini nominalne knjigovodstvene vrijednosti
Revalorizacione rezerve datih sredstava prenosi se na neraspoređeni dobitak kada se to sredstvo potpuno amortizuje ili prodava.

Dugoročna rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina ova rezervisanja Društvo procjenjuje na bazi stvarno očekivanih troškova a ukida ih u momentu nastanka troškova koji tereti rezervisanje. Neiskorištena dugoročna rezervisanja za pokriće troškova ukidaju se u korist ostalih prihoda.

Obaveze dugoročne i kratkoročne obaveze proistekle iz finansijskih i poslovnih transakcija procjenjuju se po nominalnoj vrijednosti. Obaveze u stranoj valuti procjenjuju se po srednjem kursu strane valute na dan bilansa. Zastarjele opaveze ukidaju se u korist prihoda.

Pasivna vremenska razgraničenja su unaprijed obračunati troškovi kao i prihodi budućeg perioda.

Obaveze za porez na dodatu vrijednost iskazuju obračunat porez na dodatu vrijednost kupcima u iznosu koji nije kompenziran sa obračunatim porezom na dodatu vrijednost od strane dobavljača i po osnovu uvoza i nije plaćen fiskusu.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Prihodi od prodaje se iskazuju po fakturnoj vrijednosti umanjenoj za porez na dodatu vrijednost. Prihodi se evidentiraju u trenutku prodaje, odnosno izdavanja fakture i obuhvataju prihode perioda za koje se sačinjavaju finansijski izvještaji. Odobreni rabati terete rashode poslovanja. Poslovni prihodi koriguju se na više za povećanje vrijednosti zaliha učinaka i na niže za smanjenje vrijednosti zaliha učinaka.

Poslovni rashodi čine: nabavna vrijednost prodate robe, troškovi materijala za izradu, troškovi ostalog materijala, troškovi goriva i energije, troškovi bruto zarada i naknada zarada, troškovi proizvodnih usluga, troškovi amortizacije i rezervisanja, nematerijalni troškovi, porezi i doprinosi nezavisni od rezultata. Svi rashodi se priznaju nezavisno od plaćanja.

Finansijski prihodi čine prihodi od kamata, od učešća u dobitku povezanih pravnih lica, od pozitivnih kursnih razlika i ostali finansijski prihodi.

Finansijske rashode čine rashodi po osnovu kamata, negativnih kursnih razlika, rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima i ostali finansijski rashodi.

Ostale prihode čine dobici od prodaje nekretnina, postrojenja, opreme, bioloških sredstava, učešća u kapitalu, dugoročnih hartija od vrijednosti i materijala, viškovi osim viškova zaliha učinaka, naplaćena otpisana potraživanja, prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika, prihodi od smanjenja obaveza i prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja.

Ostale rashode čine gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, bioloških sredstava, gubici po osnovu prodaje učešća u kapitalu, hartija od vrijednosti i materijala, manjkovi osim manjkova zaliha učinaka, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, rashodi po osnovu otpisa potraživanja.

Prihodi i rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine obuhvataju:

- Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine
- Rashode po osnovu obezvređenj imovine

Porez na dobitak obračunava se u skladu sa zakonom o porezu na dobit. Poreska osnovica utvrđuje se poreskim bilansom i poreskom prijavom.

2. Planiranje revizije

2.1. Određivanje nivoa rizika

Revizijski rizik je rizik da revzor može dati netačan izvještaj odnosno mišljenje o reviziji finansijskih izvještaja. Kako ne postoji Međunarodni standard revizije za poslovni rizik to smo prihvatili da revizijski rizik i određivanje materijalne značajnosti vršimo „principom palca“.

Značajnost je vezana za toleranciju u pogledu grešaka, ili rečeno na drugi način, za tačnost koju revzor prihvata u svojoj reviziji. Zajedno uzevši, revizijski rizik i značajnost su elementi koji određuju vrstu i obim dokaza koje revzor mora da sakupi a otuda i postupke revizije koji se moraju obaviti. Najkraće rečeno ako revzor prihvati visok stepen rizika i visok nivo značajnosti onda će se izvršiti znatno manji broj revizijskih postupaka nego u slučaju kada su prihvaćeni mali stepeni rizika i značajnosti.

Cilj utvrđivanja revizijskog rizika je da omogući revзору da odredi prirodu, vremenski raspored i obim postupaka revizije neophodan da bi se dostigao prihvatljiv nivo pouzdanosti u reviziji.

Određivanje rizičnih područja i stepen rizika prikazan je u narednoj tabeli

Rizična područja	Stepen rizika		
	Nizak	Srednji	Visok
Nematerijalna ulaganja	✓		
Osnovna sredstva	✓		
Dugoročni finansijski plasmani	✓		
Zalihe	✓		
Kratkoročna potraživanja	✓		
Gotovina	✓		
Osnovni kapital	✓		
Revalorizacione rezerve	✓		
Rezerve (zakonske i statutarne)	✓		
Dobitak i rezerve iz dobiti	✓		
Gubitak do visine kapitala			✓
Dugoročne obaveze			✓
Kratkoročne obaveze	✓		
Ukupan prihod			✓
Neto dobit			✓

2.2. Planiranje materijalne značajnosti

Prilikom planiranja revizije razmatramo šta je to što bi finansijske izvještaje moglo učiniti značajno pogrešno iskazanim. Drugim riječima koliki je dopustiv stepen netačnosti u finansijskim izvještajima koji neće izazvati sumnju u kvalitet revizije ili prirodu reiziorskog mišljenja? Procjena značajnosti će nam pomoći da odgovorimo na pitanja kao što su: koje su to stavke koje treba ispitati i da li je potrebno vršiti testiranje na temelju statističkog uzorka i u kom omjeru.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ**2.3. Planiranje materijalne značivosti, rizika i određivanje metoda provjere**

Stavke iz finansijskih izvještaja	Vrijednost stavke KM	Okvirni rizik %	Odabrani rizik %	Proračunata materijalnost KM	Metodologija
Nematerijalna ulaganja	2.000	0,5-2	2	40	Pregled dokumentacije
Osnovna sredstva	294.966	0,5-2	2	5.899	Definisanje MRS 16, ZKU,PL,KKP, pregled popisa, testiranje na obezvređenje, zadnja procjena
Zalihe	77.384	5-10	10	7.738	Definisanje MRS 2, računovodstvene politike, prisustvo popisu, ocjena elaborata o popisu, pregled obrta
Kratkoročna potraživanja	22.948	5-10	10	2.295	Pregled IOS, procjena optpisa, dodatna potvrđivanje
Gotovina	159.021	5-10	10	15.902	Poređenje sa izvodima, pregled blagajne
PDV i AVR	391	5-10	10	39	Pregled ulaznih i izlaznih faktura
Osnovni kapital	405.677	1-5	1	4.057	Sudsko rješenje o upisu, izvještaji berze za a.d. pregled izvještaja o promjenama u kapitalu
Rezerve	41.114	1-5	5	2.056	Definisati pojedinačno sve rezerve (i zakonske i statutarne)
Revalorizacione rezerve	55.776	1-5	5	2.789	Definisati strukturu revalorizacionih rezervi
Kratkoročne obaveze	57.127	5-10	10	5.713	Potvrda salda i dodatna potvrđivanje
Neto dobit/gubitak	1.203	5-10	5	60	Pregled prihoda i rashoda
Ukupan prihod	1.026.385	0,5-2	1	10.264	Analiza strukture i poređenje sa planom i prethodnom godinom
ukupna materijalnost				5.000	

3. Finanaijska analiza

3.1. Analiza prinostnog položaja

3.1.1. Struktura i raspored ukupnog prihoda

Struktura ukupnog prihoda pokazuje po kom osnovu i na kom tržištu je stican prihod, a struktura rasporeda ukupnog prihoda pokazuje njegovu opterećenost pojedinim segmentima rashoda i udio finansijskog rezultata u ukupnom prihodu.

Struktura i raspored ukupnog prihoda "Veterinarska stanica" a.d. Doboj je sljedeća:

STRUKTURA I RASPORED UKUPNOG PRIHODA

rb	Struktura	2015		2014		2013	
		iznos	%	iznos	%	iznos	%
1.	poslovni prihodi	1.000.951	97,5	1.013.404	99,1	1.105.975	99,4
2.	finansijski prihodi	1.318	0,1	3.080	0,3	6.831	0,6
3.	prihodi od redovne aktivnosti (1+2)	1.002.269	97,7	1.016.484	99,4	1.112.806	100,0
4.	ostali prihodi	24.116	2,3	6.558	0,6	206	0,0
I	UKUPAN PRIHOD (3+4)	1.026.385	100,0	1.023.042	100,0	1.113.012	100,0
5.	nabavna vrijednost prodane robe	560.000	54,6	600.595	58,7	641.368	57,6
6.	troškovi materijala i goriva	62.413	6,1	61.357	6,0	64.327	5,8
7.	troškovi zarada	335.249	32,7	313.055	30,6	344.036	30,9
8.	amortizacija	5.210	0,5	4.557	0,4	6.396	0,6
9.	ostali poslovni rashodi	54.738	5,3	58.872	5,8	49.056	4,4
10.	poslovni rashodi (9 do 5)	1.017.610	99,1	1.038.436	101,5	1.105.183	99,3
11.	finansijski rashodi	72	0,0	1.946	0,2	0	0,0
12.	rashodi redovne aktivnosti (10+11)	1.017.682	99,2	1.040.382	101,7	1.105.183	99,3
13.	ostali rashodi	6.782	0,7	33.992	3,3	11.547	1,0
II.	UKUPNI RASHODI (12+13)	1.024.464	99,8	1.074.374	105,0	1.116.730	100,3
III.	POSLOVNI DOBITAK (1-10)	-16.659	-1,6	-25.032	-2,4	792	0,1
IV.	DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI (3-12)	-15.413	-1,5	-23.898	-2,3	7.623	0,7
V.	BRUTO DOBITAK (I-II)	1.921	0,2	-51.332	-5,0	-3.718	-0,3
VI.	POREZ NA DOBITAK	718	0,1	0	0,0	0	0,0
	NETO DOBITAK (V-VI)	1.203	0,1	-51.332	-5,0	-3.718	-0,3

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

3.1.2. Rizik ostvarenja finansijskog rezultata i stopa elastičnosti

U ovoj analizi ostali prihodi i ostali rashodi su isključeni, jer su oni, u principu, neponovljivi i kao takvi nisu bitni za opstanak i rast preduzeća. Na drugoj strani, u analizi su iz metodoloških razloga iskazani neto rashodi finansiranja kao razlika između troškova finansiranja i prihoda od finansiranja.

Proračun rizika ostvarenja finansijskog rezultata i stope elastičnosti "Veterinarska stanica" a.d. Doboj je:

RIZIK OSTVARENJA POSLOVNOG REZULTATA I STOPA ELASTIČNOSTI

r.b	Struktura	2015	2014	2013
1.	poslovni prihod	1.000.951	1.013.404	1.105.975
2.	varijabilni rashodi	677.151	720.824	754.751
3.	marža pokrića (1-2)	323.800	292.580	351.224
4.	fiksni i pretežno fiksni poslovni rashodi	340.459	317.612	350.432
5.	neto rashodi finansiranja	1.246	1.134	6.831
6.	poslovni dobitak (3-4)	-16.659	-25.032	792
7.	dobitak redovne aktivnosti (6-5)	-15.413	-26.166	-6.039
8	faktor rizika			
	8.1. poslovni rizik (3/6)	-19,44	-11,69	443,46
	8.2. finansijski rizik (6/7)	1,08	0,96	-0,13
	8.3. ukupan rizik (3/7)	-21,01	-11,18	-58,16
9.	koeficijent marže pokrića	0,32	0,29	0,32
10.	potreban poslovni prihod za ostvarenje neutralnog poslovnog dobitka (4/9)	1.052.448	1.100.107	1.103.481
11.	Stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog poslovnog dobitka (1-10)/1x100	-5,14	-8,56	0,23
12.	potreban poslovni prihod za ostvarenje neutralnog dobitka redovne djelatnosti (4+5)/9	1.056.300	1.104.035	1.124.991
13.	stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog dobitka redovne aktivnosti (1-12)/1x100	-5,53	-8,94	-1,72

* fikni i pretežno fiksni rashodi podrazumjevaju troškove zarada i troškove amortizacije

Poslovni rizik. Poslovni rizik je rizik ostvarenja poslovnog dobitka kao bruto prinosa na ukupan kapital, odnosno to je rizik pokrića iz poslovnih prihoda svih rashoda, izuzev rashoda finansiranja i poreza i doprinosa iz rezultata. Poslovni rizik mjeri se faktorom poslovnog rizika (poslovni leveridž) koji se dobija iz odnosa marže pokrića i poslovnog dobitka. Njegova visina zavisi od obima prodaje, pariteta prodajnih i nabavnih cijena, ekonomičnosti fizičkih utrošaka materijala, energije, usluga i rada, racionalnosti ulaganja u osnovna sredstva i racionalnosti organizacije svih funkcija u preduzeću. Faktor poslovnog rizika pokazuje koliko se puta brže menja poslovni dobitak pri svakoj promeni poslovnih prihoda (ako se ne menja paritet prodajnih i nabavnih cena), odnosno pri svakoj promeni marže pokrića (ako se menja paritet prodajnih i nabavnih cijena), što je faktor poslovnog rizika niži, utoliko je rizik ostvarenja poslovnog dobitka manji.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Finansijski rizik. Finansijski rizik je rizik ostvarenja dobitka redovne aktivnosti, a time i neto dobitka kao prinosa na sopstveni kapital, odnosno to je rizik pokrića troškova (rashoda) finansiranja. Faktor finansijskog rizika izračunava se iz odnosa poslovnog dobitka i dobitka redovne aktivnosti, a njegova visina zavisi od svega onog od čega zavisi i visina faktora poslovnog rizika i još od visine rashoda finansiranja, koji su uslovljeni strukturom kapitala sa stanovišta vlasništva i visinom kamatnih stopa na pozajmljeni kapital. Što je faktor finansijskog rizika (finansijski leveridž) niži, to je finansijski rizik ostvarenja dobitka redovne aktivnosti manji jer u osnovi pokazuje koliko se puta brže menja dobitak redovne aktivnosti pri svakoj promeni poslovnog dobitka.

Ukupan rizik. Ukupan rizik je rizik ostvarenja dobitka redovne aktivnosti, a time i neto dobitka koji u sebi sublimira i poslovni i finansijski rizik. Ukupan rizik mjeri se odnosom marže pokrića i dobitka redovne aktivnosti (ili umnoškom faktora poslovnog rizika i faktora finansijskog rizika); njegova visina zavisi od svega onog od čega zavisi visina faktora poslovnog rizika i faktora finansijskog rizika, a u osnovu pokazuje koliko se puta brže mijenja dobitak redovne aktivnosti pri svakoj promeni poslovnih prihoda (pri nepromenjenom paritetu prodajnih i nabavnih cijena), odnosno koliko se puta brže mijenja dobitak redovne aktivnosti pri svakoj promeni marže pokrića (pri promenjenom paritetu prodajnih i nabavnih cijena). Što je faktor ukupnog rizika niži, utoliko je ukupan rizik ostvarenja dobitka redovne aktivnosti manji, i obrnuto.

Stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog poslovnog dobitka. Stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog poslovnog dobitka pokazuje koliko se procenata poslovnog prihoda ostvaruje više no što je potrebno za pokriće poslovnih rashoda. Što je stopa viša preduzeće je udaljenije od zone ostvarenja negativnog poslovnog rezultata (poslovnog gubitka) i obrnuto.

Stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog dobitka redovne aktivnosti. Stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog dobitka redovne aktivnosti pokazuje koliko se procenata poslovnog prihoda ostvaruje više no što je potrebno za pokriće poslovnih i finansijskih rashoda. Što je ta stopa viša, preduzeće je udaljenije od zone ostvarenja negativnog rezultata (gubitka) redovne aktivnosti i obrnuto.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

3.1.3. Rentabilnost

Rentabilnost je mjerena sa dva aspekta:

- rentabilnost ukupnog uloženog kapitala (sredstava) i
- rentabilnost sopstvenog kapitala,

što izgleda :

RENTABILNOST

r.b.	Pozicija	2015	2014	2013
1.	neto dobit	1.203	-51.332	-3.718
2.	rashodi finansiranja	72	1.946	0
3.	svega (1 + 2)	1.275	-49.386	-3.718
4.	ukupan kapital	560.897	585.383	666.933
5.	stopa prinosa na ukupan kapital (3/4)x100	0,23	-8,44	-0,56
6.	sopstveni kapital	503.770	502.567	560.399
7.	stopa neto prinosa na sopstveni kapital (1/6)x100	0,24	-10,21	-0,66
8.	broj akcija	405.677	405.677	405.677
9.	neto dobitak po akciji u KM	0,002965	-0,126534	-0,009165

3.2. Analiza imovinskog položaja

Struktura imovine izgleda ovako:

STRUKTURA IMOVINE

rb	Struktura	2015		2014		2013	
		iznos	%	iznos	%	iznos	%
1.	stalna imovina	301.153	53,69	283.341	48,40	281.590	42,22
2.	obrtna imovina	259.744	46,31	302.042	51,60	385.343	57,78
	UKUPNO (1 + 2)	560.897	100,00	585.383	100,00	666.933	100,00

U strukturi imovine u 2015.godini preovladava udio stalne imovine.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Efikasnost imovine je:

EFEKTIVNOST IMOVINE

r.b.	Pozicija	2015	2014	2013
1.	prihod od prodaje	1.000.951	1.013.404	1.105.975
2.	poslovna imovina	560.897	585.383	666.933
3.	obrtna imovina	259.744	302.042	385.343
4.	zalihe	77.384	89.026	107.102
5.	keficienti obrta			
	5.1. poslovne imovine (1 / 2)	1,78	1,73	1,66
	5.2. obrtne imovine (1 / 3)	3,85	3,36	2,87
	5.3. zaliha (1 / 4)	12,93	11,38	10,33

Što je koeficijent obrta veći efikasnost imovine je dakako veća.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ3.3. *Analiza finansijskog položaja*3.3.1. *Bilans stanja***BILANS STANJA**

r.b	Pozicija	iznos		
		2015	2014	2013
	AKTIVA			
A.	STALNA IMOVINA (I do V)	301.153	283.341	281.590
I.	NEPLAĆENI UPISANI KAPITAL	0	0	0
II.	GOODWILL	0	0	0
III.	NEMATERIJALNA ULAGANJA	2.000	3.800	5.600
IV.	NEKRETNINE POSTROJANJE, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (1 + 2 + 3)	299.153	279.541	275.990
1.	nekretnine, postrojanja i oprema	294.966	275.354	272.609
2.	investicione nekretnine	0	0	0
3.	biološka sredstva	4.187	4.187	3.381
V.	DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (1 + 2)	0	0	0
1.	učešće u kapitalu	0	0	0
2.	ostali dugoročni plasmani	0	0	0
B.	OBRTNA IMOVINA (I do IV)	259.744	302.042	385.343
I.	ZALIHE	77.384	89.026	107.102
II.	STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI SREDSTAVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	0	0	0
III.	KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (1 do 5)	182.360	213.016	278.241
1.	potraživanja	22.948	9.136	16.776
2.	potraživanja za više plaćeni porez na dobitak	0	0	0
3.	kratkoročni finansijski plasmani	0	0	0
4.	gotovinski ekvivalenti i gotovina	159.021	194.700	248.551
5.	porez na dodatu vrijednost i aktivna vremenska razgraničenja	391	9.180	12.914
IV.	ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0
C.	POSLOVNA IMOVINA (A + B)	560.897	585.383	666.933
D.	GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0	0
E.	UKUPNA AKTIVA	560.897	585.383	666.933
F.	VANBILANSNA AKTIVA	124.225	125.470	125.467

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

r.b	Pozicija	iznos		
		2015	2014	2013
	PASIVA			
A.	KAPITAL (I + II + III + IV + V - VI - VII)	503.770	502.567	560.399
I.	OSNOVNI I OSTALI KAPITAL	405.677	405.677	405.677
II.	NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	0	0	0
III.	REZERVE	41.114	92.446	96.164
IV.	REVALORIZACIONE REZERVE	55.776	55.776	62.276
V.	NERASPOREĐENA DOBIT	1.203	0	0
VI.	GUBITAK	0	51.332	3.718
VII.	OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	0	0	0
B.	DUGOROČNA REZERVISANJA I OBAVEZE (I do IV)	57.127	82.816	106.534
I.	DUGOROČNA REZERVISANJA	0	0	0
II.	DUGOROČNE OBAVEZE (1 + 2)	0	0	0
1.	dugoročni krediti	0	0	0
2.	ostale dugoročne obaveze	0	0	0
III.	KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 6)	57.127	82.816	106.534
1.	kratkoročne finansijske obaveze	0	0	0
2.	obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	0	0	0
3.	obaveze iz poslovanja	3.495	3.692	3.704
4.	ostale kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja	45.441	70.323	89.065
5.	obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	8.191	7.708	12.689
6.	obaveze po osnovu poreza na dobitak	0	1.093	1.076
IV.	ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	0	0	0
C.	KRATKOROČNA REZERVISANJA	0	0	0
C.	UKUPNA PASIVA (A + B+C)	560.897	585.383	666.933
D.	VANBILANSNA PASIVA	124.225	125.470	125.467

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ
3.3.2. Finansijska ravnoteža

Razlikujemo kratkoročnu finansijsku ravnotežu, čije se stanje utvrđuje upoređivanjem likvidnih sredstava uvećanih za kratkoročno vezana sredstva i kratkoročnih obaveza, i dugoročnu finansijsku ravnotežu, čije se stanje utvrđuje upoređivanjem dugoročno vezanih sredstava i sopstvenog kapitala, uvećanog za dugoročne obaveze i dugoročna rezervisanja.

Ako su likvidna sredstva uvećana za kratkoročno vezana sredstva jednaka kratkoročnim obavezama, kratkoročna finansijska ravnoteža postoji, ali tada postoji i dugoročna finansijska ravnoteža, jer su dugoročno vezana sredstva jednaka sopstvenom kapitalu uvećanom za dugoročne obaveze i dugoročna rezervisanja. Kada postoji dugoročna i kratkoročna finansijska ravnoteža stvoreni su uslovi za održavanje likvidnosti preduzeća, pri čemu i tada preduzeće može da bude povremeno nelikvidno ako se iz bilo kojih razloga mobilizacija kratkoročno vezanih sredstava vrši sporije od dospeća kratkoročnih obaveza.

Ako je kratkoročna finansijska ravnoteža pomjerena ka sredstvima, onda je dugoročna finansijska ravnoteža pomjerena ka izvorima finansiranja i pri takvom stanju finansijske ravnoteže stvorena je sigurnost za održavanje likvidnosti u oblasti dugoročnog finansiranja, koja je utoliko veća što je dugoročna finansijska ravnoteža više pomjerena ka izvorima finansiranja. Sigurnost za održavanje likvidnosti dolazi otuda što je razlika između dugoročnih izvora finansiranja i dugoročno vezanih sredstava upotrebljena za pokriće kratkoročno vezanih sredstava, koja će se dakako pre mobilisati u gotovinu nego što će dugoročne obaveze dospeti za plaćanje.

Ako je kratkoročna finansijska ravnoteža pomjerena ka kratkoročnim obavezama, dugoročna finansijska ravnoteža je pomjerena ka dugoročno vezanim sredstvima čime je onemogućeno održavanje likvidnosti, jer su dugoročno vezana sredstva pokrivena kratkoročnim obavezama u visini razlike između kratkoročnih obaveza i likvidnosnih sredstava uvećanih za kratkoročno vezana sredstva, koja će dakako prije dospjeti za plaćanje pre nego što će se dugoročno vezana sredstva mobilisati u gotovinu.

Finansijska ravnoteža "Veterinarska stanica" a.d. Doboj je sljedeća:

FINANSIJSKA RAVNOTEŽA

r.b.	Pozicija	2015	2014	2013
1.	gotovina	159.021	194.700	248.551
2.	kratkoročna potraživanja	23.339	18.316	29.690
3.	Gotovina i kratkoročna potraživanja (1 + 2)	182.360	213.016	278.241
4.	kratkoročne obaveze	57.127	82.816	106.534
	Koeficijent likvidnosti (3 / 4)	3,19	2,57	2,61
5.	stalna imovina	301.153	283.341	281.590
6.	zalihe	77.384	89.026	107.102
7.	dugoročno vezana imovina (5 + 6)	378.537	372.367	388.692
8.	kapital	503.770	502.567	560.399
9.	dugoročne obaveze	0	0	0
10.	dugoročna rezervisanja	0	0	0
11.	trajni i dugoročni kapital (8 do 10)	503.770	502.567	560.399
	koeficijent finansijske stabilnosti (7 / 11)	0,75	0,74	0,69

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Koeficijent likvidnosti. U posmatranom periodu koeficijent likvidnosti je na zadovoljavajućem nivou, što znači da su kratkoročne obaveze pokrivena kratkoročnim potraživanjima i gotovinom.

Koeficijent finansijske stabilnosti. U sve tri posmatrane godine koeficijent finansijske stabilnosti je niži od jedan, što znači da su stalna imovina i zalihe u potpunosti pokriveni kapitalom i dugoročnim obavezama.

3.3.3. Zaduženost i solventnost

Zaduženost se ocjenjuje preko strukture pasive sa stanovišta vlasništva, pri čemu se iz pasive isključuju tranzitorne pozicije pasive (dugoročna rezerviranja i pasivna vremenska razgraničenja) i neraspoređeni dobitak tekuće godine. Prihvatljivu strukturu pasive sa stanovišta vlasništva determiniše: organski sastav imovine, visina vladajuće stope inflacije, rentabilnost i likvidnost. Ako je organski sastav imovine visok, pri čemu se pod organskim sastavom imovine podrazumjeva odnos stalne i obrtne imovine, zahtjeva se pomjeranje strukture pasive ka sopstvenom kapitalu iz dva razloga. Prvo, zato što je rizik ulaganja proporcionalan vremenu trajanja imobilizacije pa zbog toga vlasnici kapitala nerado pozajmljuju sopstveni kapital, naročito ako je sopstveni kapital kao garant supstanca za povjerioce nizak čiji je rizik u smislu povraćaja pozajmljenog kapitala utoliko veći što je garantna supstanca manja. Drugo, visoki organski sastav imovine izaziva visoke fiksne troškove po osnovu amortizacije, zbog čega je visok i poslovni rizik i da bi pri tome ukupan rizik bio prihvatljiv jedina je mogućnost da se struktura pasive pomjeri ka sopstvenom kapitalu, kako bi dugovi bili što niži, a time niži i troškovi finansiranja i manji i finansijski rizik, zbog čega je uprkos visokom poslovnom riziku, ukupan rizik na nivou prihvatljivog.

Što je viša vladajuća stopa inflacije zahteva se, takođe, više pomjeranje strukture kapitala ka sopstvenom kapitalu, opet iz dva razloga. Ako je kamatna stopa realno negativna (niža od stope inflacije) povjerioci trpe inflatorne gubitke zbog čega izbjegavaju da pozajmljuju svoj kapital težeći da ga ulože u realna dobra i time očuvaju njegovu realnu vrijednost. To preduzeće, budući da nema od koga da pozajmi, primorava da povećava finansiranje iz sopstvenog kapitala. Ako je realna kamatna stopa pozitivna (viša od stope inflacije) troškovi finansiranja usljed visokih kamatnih stopa su izrazito visoki, što povećava finansijski rizik ostvarenja bruto dobitka, pa to opet primorava preduzeće da manje pozajmljuje, a to može ostvariti jedino ako poveća sopstveni kapital.

Ako je visoka rentabilnost uz to preduzeće održava permanentno likvidnost, to preduzeću omogućuje da pomjera strukturu pasive ka pozajmljenom kapitalu, jer visoka rentabilnost povećava garantnu supstancu, a time i zaštitu povjerioca, a permanentna likvidnost ih uvjerava da je sa poslovanjem njihovih dužnika sve u redu, zbog čega poverioci rado pozajmljuju ovakvom dužniku i uz to nemaju razloga da se mješaju u njegovu poslovnu politiku, čime je očuvana i autonomija dužnika.

Vidjeli smo da visok organski sastav imovine i visoka stopa inflacije zahtjevaju pomjeranje strukture pasive ka sopstvenom kapitalu, dok visoka rentabilnost i permanentna likvidnost dozvoljavaju pomjeranje strukture pasive ka pozajmljenom kapitalu. Otuda je prirodno zapitati šta primarno, a šta sekundarno utiče na prihvatljivu strukturu pasive sa stanovišta vlasništva. Iskustva preduzeća zemalja tržišne ekonomije pokazala su da struktura pasive sa stanovišta vlasništva primarno opredjeljuje organski sastav imovine i visina vladajuće stope inflacije, a sekundarno rentabilnost i likvidnost.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Podaci o zaduženosti "Veterinarska stanica" a.d. Doboj su:

ZADUŽENOST

rb	Struktura	2015		2014		2013	
		iznos	%	iznos	%	iznos	%
1.	kapital	503.770	89,82	502.567	85,85	560.399	84,03
2.	dugovi	57.127	10,18	82.816	14,15	106.534	15,97
	pasiva bez tranzitornih pozicija	560.897	100,00	585.383	100,00	666.933	100,00

Solventnost je sposobnost preduzeća da plati dugove ne o roku dospjeća, već kad – tad, makar iz likvidacione mase. Podaci o solventnosti "Veterinarska stanica" a.d. Doboj su sljedeći:

SOLVENTNOST

r.b.	Pozicija	2015	2014	2013
1.	Imovina	560.897	585.383	666.933
2.	dugovi	57.127	82.816	106.534
3.	koeficijent solventnosti (1 / 2)	9,82	7,07	6,26

4. Ocjena kreditnog boniteta po modelu "ZETA"

ZETA MODEL razvijen u drugoj polovini dvadesetog vijeka u SAD. ZETA MODEL nastao je na bazi istraživanja da li će preduzeće bankrotirati ili neće bankrotirati. Istraživanje je obuhvatilo mnogo preduzeća koja nisu bankrotirala i mnogo preduzeća koja su bankrotirala, pri čemu su ta preduzeća pripadala istoj branši (djelatnosti) i bilansi su uzimani za iste godine i to za godine pre bankrotstva preduzeća koja su bankrotirala. U početku je uzeto 30 finansijskih odnosa (pokazatelja), a na završetku izabrano je pet odnosa i to:

- odnos obrtnog kapitala i ukupnih sredstava (označen sa X_1),
- odnos akumulirane zadržane zarade i ukupnih sredstava (označen sa X_2),
- odnos zarade prije odbitka kamata i poreza i ukupnih sredstava (označen sa X_3),
- odnos tržišne vrijednosti kapitala i ukupnih obaveza (označen sa X_4),
- odnos prihoda od prodaje i ukupnih sredstava (označen sa X_5).

Ovi odnosi zahtevaju detaljnija objašnjenja.

X_1 = Obrtni kapital / ukupna sredstva.

Obrtni kapital je ravan razlici između trajnog i dugoročnog kapitala (zbir kapitala umanjenog za gubitak, dugoročnih rezervisanja i dugoročnih obaveza) i stalne imovine. Dakle, obrtni kapital (često se sreće pod nazivom neto obrtni kapital) je računska veličina i kao takva može da bude negativna, obrtni kapital sa znakom minus. To će se dogoditi kada je trajni i dugoročni kapital manji od stalne imovine. Ukupna sredstva su zapravo zbir aktive uz isključenje gubitka iznad kapitala bilansiranog u aktivi. Ako je obrtni kapital negativan, onda je i rezultat odnosa negativnog obrtnog kapitala i ukupnih sredstava, takođe, negativan (sa znakom minus).

X_2 = Akumulirana zadržana zarada / ukupna sredstva.

Akumulirana zadržana zarada je u stvari neraspoređeni dobitak. Međutim, ako je u bilansu stanja iskazan i neraspoređeni dobitak i gubitak, uzima se razlika između neraspoređenog dobitka i gubitka. Ova razlika može da bude negativna, što će se dogoditi kada je neraspoređeni dobitak manji od gubitka. Tada je i rezultat odnosa gubitka i ukupnih sredstava, takođe, negativan. Kada preduzeće u bilansu stanja iskazuje samo gubitak i tada je rezultat odnosa gubitka i ukupnih sredstava, takođe, negativan.

X_3 = Zarada prije odbitka kamata i poreza / ukupna sredstva.

Zarada prije odbitka kamata i poreza je u stvari bruto dobitak (dobitak pre odbitka poreza na dobitak) uvećan za rashode finansiranja. Ali ako je umjesto bruto dobitka ostvaren gubitak, onda se od rashoda finansiranja oduzima gubitak, a to znači da i ovaj rezultat može da bude negativan, što će se dogoditi kada je gubitak veći od rashoda finansiranja. Tada je i rezultat odnosa gubitka (umanjenog za rashode finansiranja) i ukupnih sredstava, takođe, negativan.

X_4 = Tržišne vrijednosti kapitala/ukupne obaveze

Kod akcionarskih društava, čije se akcije prodaju na berzi kapitala, tržišna vrijednost kapitala je ravna umnošku tržišne vrijednosti njihovih akcija ostvarene na berzi na dan bilansa (ili na dan koji je najbliži danu bilansa, ako na dan bilansa nije bilo prodaje akcija) i broja akcija koje se nalaze kod akcionara. Kod akcionarskih društava čije se akcije ne prodaju na berzi, kao i kod svih drugih preduzeća (preduzeća sa udjelima u kapitalu, na primjer) umjesto tržišne vrijednosti kapitala uzima se knjigovodstvena vrijednost kapitala. Ukupne obaveze obuhvataju sve obaveze preduzeća na dan bilansa.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

X₅ = Prihod od prodaje / ukupna sredstva.

Prihod od prodaje je zapravo prihod od prodaje robe, proizvoda i usluga, a ukupna sredstva su ravna zbiru aktive umanjene za gubitak iznad kapitala iskazanog u aktivi.

Saglasno ovim kriterijumima "Veterinarska stanica" a.d. Doboj ima sledeće odnose:

r.b.	Pozicija	2015	2014	2013
1.	ukupna sredstva	560.897	585.383	666.933
2.	trajni i dugoročni kapital	503.770	502.567	560.399
3.	stalna imovina	301.153	283.341	281.590
4.	obrotni kapital (2 - 3)	202.617	219.226	278.809
5.	X1 (4/1) odnos obrtnog kapitala i ukupnih sredstava	0,36123745	0,3745001	0,4180465
6.	zadržana (neraspoređena) dobit	1.203	-51.332	-3.718
7.	X2 (6/1) odnos akumulirane zadržane zarade i ukupnih sredstava	0,00214478	-0,0876896	-0,0055748
8.	zarada prije odbitka kamata i poreza na dobitak	1.993	-49.386	-3.718
9.	X3 (8/1) odnos zarade prije odbitka kamata i poreza i ukupnih sredstava	0,00355324	-0,0843653	-0,0055748
10.	kapital	503.770	502.567	560.399
11.	obaveze	57.127	82.816	106.534
12.	X4 (10/11) odnos tržišne vrijednosti kapitala i ukupnih obaveza	8,81842211	6,0684771	5,2602831
13.	prihod od prodaje	1.025.067	1.019.962	1.106.181
14.	X5 (13/1) odnos prihoda od prodaje i ukupnih sredstava	1,82754944	1,742384	1,6586089

Kada se utvrđuje ZETA skor odnosi od X₁ do X₅ vrjednuju se ovako:

$$Z \text{ skor} = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5$$

	2015	2014	2013
Z skor =	7,566816	5,431700	5,290233

Vrjednost Z skora tumači se ovako:

Z skor ≥ 2,99 preduzeće je sa zdravim poslovanjem, tj. ima dobre kreditne performanse;

Z skor > 1,81 < 2,99 preduzeće posluje u sivom (rizičnom) području, tj. ima minimalne kreditne performanse,

Z skor ≤ 1,81 preduzeće je pred bankrotstvom, tj. nema kreditne performanse.

5. Napomena uz finansijske izvještaje

5.1. Bilans stanja

5.1.1. Aktiva

5.1.1.1. Nematerijalna ulaganja

Vrijednost nematerijalnih ulaganja iskazana u Bilansu stanja na 31.12.2015. godine iznosi 2.000 KM, a odnosi se na dugoročni zakup poslovnog prostora u Velikoj Bukovici.

Nematerijalna ulaganja na dan 31.12. 2014.godine iznosila su 3.800 KM. Umanjenje od 1.800 KM odnosi se na umanjeње po osnovu zakupa za 2015. godinu.

nematerijalna ulaganja	početno stanje		ukupan promet		saldo
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
Dug. zakup objek.od dr.pr.lica	3.800	0	3.800	1.800	2.000
UKUPNO	3.800	0	3.800	1.800	2.000

5.1.1.2. Osnovna sredstva

Evidencija osnovnih sredstava je usklađena sa **Međunarodnim računovodstvenim standardom 16** koji ima za cilj da korisnici finansijskih izvještaja mogu dobiti informacije o knjigovodstvenom stanju i kretanju osnovnih sredstava te o ulaganjima u osnovna sredstva kao i o promjenama tih ulaganja kako se to vidi u sledećem pregledu.

Opis	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na početku godine	186.729	284.264	223.578	694.571
Nabavka u toku godine	0	0	25.217	25.217
Rashodi ili prodaja	0	6.000	6.155	12.155
Stanje na kraju godine	186.729	278.264	242.640	707.633
Ispravka vrijednosti				
Stanje na početku godine	0	204.430	214.787	419.217
Povećanje	0	3.821	1.361	5.182
Rashod ili prodaja	0	6.000	5.732	11.732
Stanje na kraju godine	0	202.251	210.416	412.667
Sadašnja vrijednost				
<i>Stanje na početku godine</i>	<i>186.729</i>	<i>79.834</i>	<i>8.791</i>	<i>275.354</i>
Stanje na kraju godine	186.729	76.013	32.224	294.966

Preduzeće nije vršilo pojedinačnu procjenu osnovnih sredstava prema Pravilniku o načinima i rokovima procjene i knjiženja efekata procjene pojedinih pozicija Bilansa stanja pravnih lica (sl. Glasnik RS broj 9/03) već je koristilo član 6 pomenutog pravilnika zadržavajući postojeće knjigovodstveno stanje.

Takođe, nije vršeno testiranje na obezvređenje sredstava u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 36, koji ima za cilj da propiše postupke koje pravno lice primjenjuje da bi osiguralo da se sredstva u poslovnim knjigama ne vode po vrijednosti koja je veća od njihove nadoknadle vrijednosti.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Zemljište se odnosi na građevinsko zemljište u Stanarima koje je priznato na osnovu procjene Direkcija za privatizaciju i iskazano u iznosu od 88.039 KM. Konverzija prava korištenja u vlasništvo je u toku.

Vrijednost zemljišta uvećana je u 2012.godini za 98.690 KM, a rezultat je konverzije trajnog prava korištenja u vlasništvo zemljišta označenog na k.č. broj 3274 ukupne površine od 2.327 m².

Građevinski objekti iskazani u iznosu od 76.013 KM. Tokom 2015. godine nije bilo investicija ali je bilo umanjenja vrijednosti građevinskih objekata za 6.000 KM, a koje se odnosi na isknjižavanje vrijednosti građevinskog objekta koje je bilo u zakupu (poljoprivredna apoteka – Kožuhe)

Objekti se otpisuju po zakonski utvrđenoj amortizacionoj stopi.

Oprema preduzeća odnosi se na opremu vezanu za obavljanje osnovne djelatnosti, kancelarijsku opremu, vozni park i sl. Oprema se umanjuje po zakonski utvrđenim stopama.

Preduzeću je, obzirom da je vlastitim sredstvim vršilo sanaciju nakon pretrpljene štete iz 2014. godine, preko projekta „Farma“, donirana oprema u vrijednosti od 25.217 KM a koja se odnosi se na:

- Oprema za biohemijsku i hematološku analizu krvi kod životinja,
- Oprema za analizu urina kod životinja,
- Centrifuga za odvajanje seruma iz krvi,
- Mikroskop za trihinoskopiju
- Mikroskop lupa
- Kontejner za sjeme

Biblioteka obuhvata raznu stručnu literaturu iz oblasti zdravstvene zaštite životinja neophodnu za uspješno obavljanje predmetne djelatnosti. Vrijednost ove pozicije u knjigama je objelodanjena u iznosu od 4.187 KM.

Biološka sredstva i sredstva kulture	početno stanje		ukupan promet		saldo
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
Sredstva kulture	4.187	0	4.187	0	4.187
UKUPNO	4.187	0	4.187	0	4.187

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

5.1.1.3. Zalihe

Zalihe se vode u skladu sa **Međunarodnim računovodstvenim standardom 2** koji i ma za cilj da propiše uputstva u vezi sa primjenom metode cijene koštanja zaliha.

Stanje i kretanje zaliha u toku 2015. godine je prema sledećoj tabeli:

z a l i h e	početno stanje		ukupan promet		saldo
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
Materijal u skladištu	420	0	1.724	1.543	181
Alat i inventar	3.130	0	7.035	3.130	3.905
Roba u skladištu	47.198	0	461.534	416.067	45.467
Razlika u cijeni robe na veliko	0	7.719	0	7.784	-7.784
Roba u maloprodaji	63.586	0	729.823	671.319	58.504
PDV robe u maloprodaji	0	14.324	97.553	110.831	-13.278
Razlika u cijeni robe na malo	0	10.266	111.319	121.025	-9.706
Dati avansi za zalihe	7.000	0	8.355	8.260	95
UKUPNO	121.334	32.309	1.417.343	1.339.959	77.384

Rezervni dijelovi, alat i sitan inventar prilikom stavljanja u upotrebu otpisuju sa 100%.

Zalihe robe na veliko vode se po veleprodajnim cijenama umanjene za razliku u cijeni.

Zalihe robe na malo vode se po maloprodajnim cijenama umanjene za razliku u cijeni i uračunatim PDV.

Preduzeće je na vrijeme donijelo odluku o popisu imovine, određene su popisne komisije i sastavljen plan rada. Komisija za popis utvrdila je manjkove i viškove a koji su prikazani u izvještaju centralne komisije o popisu imovine, potraživanja i obaveza na dan 31.12.2015. godine i koja je Odlukom upravnog odbora proknjižena prema prijedlogu centralne popisne komisije.

5.1.1.4. Kratkoročna potraživanja i plasamni

Kratkoročna potraživanja iskazana su u ukupnom iznosu od 22.948 KM.

kratkoročna potraživanja	početno stanje		ukupan promet		saldo
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
Kupci u zemlji	4.146	1.332	23.221	18.247	4.974
Potraživanja od zaposlenih	3.014	0	3.880	3.568	312
Potraživanja od drž.organa	0	0	13.548	0	13.548
Potraživanja za više plaćen porez	457	0	658	658	0
Potraživa. za pret.ostal.por.i dop.	1.609	0	1.772	1.609	163
Ispravka vrijedn. ostal.krat.potr.	3.951	0	3.951	0	3.951
UKUPNO	13.177	1.332	47.030	24.082	22.948

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

U narednoj tabeli dajemo pregled najznačajnijih kupaca:

Kupci	početno stanje		ukupan promet		saldo	
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje
Đalić Mesnica	0	0	348	348	0	0
Mesnica s.p.r.k.	506	0	506	0	506	0
Fazan Lovачko udruženje	750	0	4.127	3.327	800	0
Agromix d.o.o.	1.401	1.302	8.798	8.330	468	0
CJB Jedinica za podršku	0	0	238	184	54	0
Forvit d.o.o.	642	0	642	642	0	0
Kancelar.za veterinarstvo	0	0	7.668	4.563	3.105	0
ukupno uzorak	3.299	1.302	22.327	17.394	4.933	0
ukupno kupci	4.146	1.332	23.221	18.247	4.974	0
uzorak %	80	98	96	95	99	0

Potraživanja od zaposlenih odnose se na potraživanja od zaposlenih po osnovu iskazanog manjka u iznosu od **312 KM**.

Potraživanja od državnih organa **13.548 KM** odnosi se na potraživanje po osnovu podsticaja od strane Ministarstva poljoprivrede za izvršenu vakcinaciju svinja, koja se finansira od strane resornog ministarstva.

Ostala kratkoročna potraživanja iskazana u iznosu od **163 KM** odnose se na plaćene obaveze prema fondovima za bolovanja.

Ispravka vrijednosti ostalih kratkoročnih potraživanja **3.951 KM** odnosi se na utuženo potraživanje od radnika.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

5.1.1.5. Gotovina

Komisija za popis je izvršila popis blagajne i stanje na žiro računim i utrdila da nema odstupanja od knjigovodstvenog stanja.

Stanje i promet na transsakcionim računima otvorenim u poslovnim bankama:

Poslovna banka	ukupan promet		saldo		procenat ostvarenja prometa preko poslovne banke
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
NLB Banka	324.085	241.925	82.160	0	26,75
Pavlović Banka	887.259	811.568	75.691	0	73,25
Ukupno	1.211.344	1.053.493	157.851	0	100,00

Poslovna banka devizni račun	ukupan promet		saldo		procenat ostvarenja prometa preko poslovne banke
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
Devizni račun	95.677	95.677	0	0	100,00
Ukupno	95.677	95.677	0	0	100,00

Blagajana obuhvata sve uplate i isplate gotovog domaćeg novca i drugih vrijednosnica:

glavna blagajna domaća valuta	ukupan promet		saldo	
	duguje	potražuje	duguje	potražuje
glavna blagajna domaća valuta	919.493	918.323	1.170	0
Ukupno	919.493	918.323	1.170	0

5.1.1.6 Porez na dodatu vrijednosti i pasivna vremenska razgraničenja

porez na dodatu vrijednost	početno stanje		ukupan promet		saldo
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
PDV u primljenim fakturama	164	0	85.852	85.558	294
PDV u datim avansima	0	0	14	0	14
UKUPNO	164	0	85.866	85.558	308

PVR	početno stanje		ukupan promet		saldo
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
Vrijednost budućih nabavki bez PDV	5.983	0	5983	5900	83
Vrijednost budućih nabavki avansi	0	0	0	0	0
Obračun prih.kam. za obrač period	3.033	0	3.033	3.033	0
UKUPNO	9.016	0	9.016	8.933	83

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

5.1.2. Pasiva

5.1.2.1. Kapital

Akcijski kapital

Strukturu kapitala u poređenju sa prethodnom godinom dajemo u sledećem pregledu.

Struktura kapitala	2015	2014
Akcijski kapital	405.677	405.677
Zakonske rezerve	40.600	40.600
Statutarne rezerve	514	51.846
Revalorizacione rezerve	55.776	55.776
Neraspoređena dobit/gubitak	1.203	-51.332
Ukupno	503.770	502.567

Visina osnovnog kapitala iskazana u Bilansu stanja jednaka je upisanom kapitalu u sudskom rješenju.

Vlasnička struktura prikazana je u narednoj tabeli:

udio akcionara	broj akcionara			% vlasništva od ukupnog kapitala		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
< 5%	256	0	256	54,27	0	54,27
5%-10%	6	0	6	45,73	0	45,73
10%-25%	0	0	0	0	0	0
> 25%	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	262	0	262	100	0	100

Pregled deset najvećih akcionara:

Naziv	% učešća	% učešća sa pravom glasa
RAIFFEISEN BANK D.D. BOSNA I HERCEGOVINA	8,930011	8,930011
KUJUNDŽIĆ ZORAN	8,127402	8,127402
KOSTIĆ BOŽO	7,551821	7,551821
LAZAREVIĆ VESNA	7,420436	7,420436
STEVANOVIĆ BRANKO	7,420436	7,420436
DRAGIČEVIĆ MLADEN	6,279133	6,279133
ĐALIĆ RADA	4,875554	4,875554
FOND ZA RESTITUCIJU RS AD BANJA LUKA	4,479179	4,479179
LUKIĆ SNJEŽANA	3,845917	3,845917
POPOVIĆ ŽELJKO	3,835810	3,835810

Nominalna vrijednost akcije iznosi (405.677 / 405.677) 1,00 KM
Knjigovodstvena vrijednost akcije iznosi (503.770 / 405.677) 1,24 KM
Posljednja cijena akcije na berzi iznosi 0,30 KM
Tržišna kapitalizacija iznosi (405.677 x 0,30) 121.703,10 KM

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Zarade po akciji MRS – 33

Osnovna zarada po akciji se obračunava tako što se neto dobitak ili gubitak perioda podjeli sa borjem akcija što je u našem konkretnom slučaju:

$$1.203 \text{ KM} : 405.677 \text{ broj akcija} = 0,00296 \text{ ili } 0,30 \%$$

Zakonske rezerve iznose 10% osnovnog kapitala.

Revalorizacione rezerve ostale su nepromijenjene kao i predhodne godine.

5.1.2.2. Obaveze

Kratkoročne obaveze

U Bilansu stanja obaveze su iskazane kao kratkoročne i to:

r.b.	kratkoročne obaveze	početno stanje		ukupan promet		saldo
		duguje	potražuje	duguje	potražuje	
1.	Dobavljači u zemlji	6.600	10.292	625.626	629.121	3.495
2.	Obaveze za zarade i naknade zarada	131	29.301	326.286	352.174	25.888
3.	Druge obaveze	0	13.283	8.414	27.792	19.378
4.	Porez na dodatu vrijednost	0	7.708	186.884	193.332	6.448
5.	Obaveze za ostale poreze i doprinose	82	1.175	12.070	13.297	1.227
	Obaveze za porez na dobit	0	0	0	516	516
6.	Pasivna vremenska razgraničenja	0	30.870	31.475	31.650	175
	UKUPNO	6.813	92.629	1.190.755	1.247.882	57.127

Obaveze prema dobavljačima iznose **3.495 KM** i to:

dobavljači	početno stanje		ukupan promet		saldo	
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje
Biomix d.o.o.	0	0	209.610	209.610	0	0
Vetprodukt a.d.	0	0	21.307	21.681	0	374
Vukajlović d.o.o.	710	878	6.367	6.803	0	436
MIM Coop	0	0	52.503	52.503	0	0
Vetprodukt a.d.	0	0	42.084	42.084	0	0
MMB Inexcoop	0	0	44.167	44.167	0	0
Nutritio d.o.o.	0	0	26.374	26.374	0	0
Poljovet d.o.o.	0	0	99.925	99.925	0	0
ukupno uzorak	710	878	502.337	503.147	0	810
ukupno dobavljači	6.600	10.292	625.626	629.121	0	3.495
uzorak %	11	9	80	80	0	23

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

Obaveze za zarade i naknade zarada iskazane u iznosu od **25.888 KM** odnose se na obračunate a ne isplaćene bruto zarade.

Ostale obaveze iskazane u iznosu od **19.378 KM** odnose se na obaveze za dividende po osnovu redovnih akcija u iznosu od 12.813 KM, i obaveze po osnovu zakupa za posljednje tri godine u iznosu od 5.400 KM, zatim obaveze prema zaposlenima po osnovu prevoza, obaveze prema dobavljačima za naknade po ugovorima.

Porez na dodatu vrijednost iskazan u iznosu od **6.448 KM** odnosi se na obračunat a neplaćen PDV.

Obaveze za ostale poreze i doprinose iskazane u iznosu od **1.227 KM**, odnose se na obračunate a neplaćene poreze i doprinose plaćene na imovinu, vode, šume protivpožarnu zaštitu,...

Porez na dobitak iskazan u iznosu u vrijednosti od **516 KM** odnosi se na porez na dobit iskazan u godišnjoj poreskoj prijavi.

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana u iznosu od **175 KM** odnosi se na razgraničene zavisne troškove nabavke.

5.2. Bilans uspjeha

5.3.1. Poslovni prihodi

POSLOVNI PRIHODI

Poslovni prihodi preduzeća odnose se na prihode od prodaje robe i prihode od prodaje proizvoda i usluga, i evidentirani su u skladu sa **Međunarodnim računovodstvenim standardom 18 – prihodi**. Cilj ovog standarda jeste da propiše računovodstveno obuhvatanje prihoda koji proističu iz određenih vrsta poslovnih promjena i događaja.

POSLOVNI PRIHODI

r.b.	struktura	2015		2014	
		iznos	% učešća u poslovnom prihodu	iznos	% učešća u poslovnom prihodu
1.	prihod od prodaje robe	671.319	67,07	716.249	70,68
2.	prihod od prodaje proizvoda i usluga	240.485	24,03	266.939	26,34
3.	prihod od premija, subvencija, dotacija i drugi slični prihodi	0	0,00	0	0,00
4.	drugi poslovni prihodi	89.147	8,91	30.216	2,98
	poslovni prihodi ukupno	1.000.951	100,00	1.013.404	100,00

Pad poslovnog prihoda nastao je usljed povećane konkurencije na tržištu i to uglavnom povećanjem broja poljoprivrednih i veterinarskih apoteka. Usled ovakvog stanja na tržištu preduzeće bilježi pad prihoda od prodaje robe i prihoda od usluga.

Preduzeće ostvaruje i druge poslovne prihode koji se odnose na prihod od podstcaja prihode od donacija, prihode od poklona i pomoći.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

5.3.2. Materijalni troškovi

Materijalni troškovi obuhvataju nabavnu vrijednost prodane robe, troškove za nabavljene sirovine i materijale, rezervne dijelove, energiju, gorivo i mazivo i obračunavaju se tako što se količine sirovina, materijala, robe, energije i drugih materijalnih inputa množe se s njihovim nabavnim cijenama. Svi rashodi se priznaju nezavisno od plaćanja u obracunskom periodu onda kada je nastala obaveza.

MATERIJALNI TROŠKOVI

r.b.	struktura	2015			2014		
		iznos	% struktura	% učešće u poslovnom prihodu	iznos	% struktura	% učešće u poslovnom prihodu
1.	nabavna vrijednost prodane robe	560.000	89,97	55,95	600.595	90,73	59,27
2.	troškovi materijala	62.413	10,03	6,24	61.357	9,27	6,05
	ukupno	622.413	100,00	62,18	661.952	100,00	65,32

Pad materijalnih troškova vezan je za pad prihoda od prodaje robe, smanjen obim prodaje uzrokovao je pad troškova nabavke robe za prodaju.

Utrošci sirovina se vode po prosječnim cijenama izlaza sa zaliha.

Otpis sitnog inventara, rezervnih dijelova, ambalže i slično za predmete za čiji je procjenjeni vijek upotrebe do godinu dana vrši se jednokratnim otpisom prilikom njihovog stavljanja u upotrebu.

Utrošak električne energije i goriva evidentira se na osnovu vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava.

5.3.3. Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga odnose se na troškove usluga drugih lica prilikom vršenja usluga, troškove platnog prometa, ptt usluge i ostale troškove proizvodnih usluga.

TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

r.b.	struktura	2015			2014		
		iznos	% struktura	% učešće u poslovnom prihodu	iznos	% struktura	% učešće u poslovnom prihodu
1.	troškovi proizvodnih usluga	21.653	100,00	2,16	25.189	100,00	2,49
	ukupno	21.653	100,00	2,16	25.189	100,00	2,49

Troškovi proizvodnih usluga nisu se bitnije mijenjali u odnosu na prethodni period a ove troškove predstavljaju troškovi održavanja, troškovi transporta, i ostali troškovi usluga.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ
 5.3.4. Troškovi zarada i ostali administrativni troškovi

TROŠKOVI ZARADA I OSTALI ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

r.b.	struktura	2015			2014		
		iznos	% struktura	% učešće u poslovnom prihodu	iznos	% struktura	% učešće u poslovnom prihodu
1.	troškovi zarada	335.249	91,02	33,49	313.055	90,29	30,89
2.	nematerijalni troškovi	22.895	6,22	2,29	27.939	8,06	2,76
3.	troškovi poreza	5.898	1,60	0,59	3.159	0,91	0,31
4.	troškovi doprinosa	4.292	1,17	0,43	2.585	0,75	0,26
	ukupno	368.334	100,00	36,80	346.738	100,00	34,22

Troškovi zarada su usklađeni sa **Međunarodnim računovodstvenim standardom 19 – primanje zaposlenih**, koji ima za cilj da zahtjeva od pravnih lica da prizna:

- Obavezu, kada je neki zaposleni pružio usluge u zamjenu za primanja koja će biti isplaćena u budućnosti,
- Rashod kada pravno lice troši ekonomske koristi koje nastaju iz usluga rada koje neki zaposleni pruža u zamjenu za primanja.

Troškovi zarada su se bitnije povećali u odnosu na prethodnu godinu zbog povećanja prosječne zarade zaposlenih.

Nematerijalni troškovi bilježe pad u odnosu na prethodnu godinu usljed smanjenja troškova laboratorijskih pretraga, ostali nematerijalni troškovi odnose se na troškove naknada, troškove stručnog obrazovanja, troškove reprezentacije, troškove premija osiguranja, troškove platnog prometa i ostale razne nematerijalne troškove.

Troškovi poreza i doprinosa se obračunavaju se na osnovu zakonskih propisa.

5.3.5. Amortizacija

Nekretnine, postrojenja i oprema nisu testirana u smislu obezvređivanja na dan popisa kako to zahtijeva **Međunarodni računovodstveni standard 36-obezvređivanje sredstava**, a nije izvršeni ni procjena osnovnih sredstava 2003. godine nego se zadovoljilo sa **članom 6. Pravilnika o načinu i rokovima procjene i knjiženjem efekata procjene vrijednosti** pojedinih pozicija bilansa stanja pravnih lica (sl glasnik RS broj 9/03).

AMORTIZACIJA

r.b.	struktura	2015			2014		
		iznos	% struktura	% učešće u poslovnom prihodu	iznos	% struktura	% učešće u poslovnom prihodu
1.	troškovi amortizacije	5.210	100,00	0,52	4.557	100,00	0,45
	ukupno	5.210	100,00	0,52	4.557	100,00	0,45

Amortizacija osnovnih sredstava se obračunava po propisanim minimalnim stopama.

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

5.3.6. Vanredni prihodi i rashodi

OSTALI PRIHODI I RASHODI

r.b.	struktura	2015		2014	
		iznos	% učešća u poslovnom prihodu	iznos	% učešća u poslovnom prihodu
1.	ostali prihodi	24.116	2,41	6.558	0,65
2.	ostali rashodi	6.782	0,68	33.992	3,35
	dobitak/gubitak finansiranja	17.334		-27.434	

Vanredni prihodi odnose se uglavnom na prihode po osnovu ukidanja neiskorištenih dugoročnih rezervisanja iskazanih u iznosu od 23.775.

Preduzeće je donaciju u osnovna sredstva³ oprihodovalo u cjelosti tretirajući to kao pomoć za pokriće izdataka za saniranje objekata oštećenih u majskim poplavama 2014.godine a ne u skladu sa MRS – 18 - prihodi i MRS 20 računovodstvo državnih davanja i objelodanjanje državne pomoći.

Vanredni rashodi odnose se na rashode po osnovu ispravke grešaka i otpisa spornih potraživanja, te ostali sitniji vanredni troškovi.

5.3.7. Finansijski prihodi i rashodi

FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

r.b.	struktura	2015		2014	
		iznos	% učešća u poslovnom prihodu	iznos	% učešća u poslovnom prihodu
1.	finansijski prihod	1.318	0,13	3.080	0,30
2.	finansijski rashod	72	0,01	1.946	0,19
	dobitak/gubitak finansiranja	1.246		1.134	

Finansijski prihodi nastali su po osnovu prihoda kamata po viđenju kod poslovne banke i naplaćenih kazni od strane zaposlenih radnika.

5.3.8. Finansijski rezultat preduzeća

FINANSIJSKI REZULTAT POSLOVANJA PREDUZEĆA

r.b.	struktura	2015		2014	
		iznos	% učešća u poslovnom prihodu	iznos	% učešća u poslovnom prihodu
1.	ukupni prihodi	1.026.385		1.023.042	
2.	ukupni rashodi	1.024.464		1.074.374	
3.	bruto rezultat	1.921	0,19	-51.332	-5,07

³ Vidi tačku 5.1.1.2 osnovna sredstva

DRUŠTVO ZA REVIZIJU I KONSALTING USLUGE - DOBOJ

4.	tekući i odloženi porez na dobit	718	37,38	0	0,00
5.	neto dobit/gubitak	1.203	0,12	-51.332	-5,07

6. Međunarodni računovosveni standard 24 objavlivanje o povezanim stranama

Cilj ovog standarda jeste osiguranje da finansijski izvještaji pravnog lica sadrže objavljivanja koja su neophodna da bi se ukazalo na mogućnost da se finansijski položaj i dobitak ili gubitak možda bili pod uticajem postojanja povezanih strana kao i transakcija i neizmirenih salda sa njima.

Transakcije sa povezanim stranama nije bilo.

7. Izvještaj o sudskim sporovima

Prema izjavi direktora preduzeća ne postoje evidentirani sudski sporovi.

8. Načelo stalnosti pravnog lica

Međunarodni sandard revizije 570 Načelo stalnosti pravnog lica ima za cilj da uspostavi standarde i pruži smjernice o našoj odgovornosti u reviziji računovodstvenih izvještaja u odnosu na ispravnost pretpostavke o stalnosti pravnog lica.

Da bi zadovoljili cilj ovog standarda izvršili smo dodatne analitičke postupke kako bi dali ocjenu o:

- Likvidnosti preduzeća,
- Finansijskog stabilnosti preduzeća,
- Zaduženosti preduzeća i
- Solventnosti preduzeća,
- Ocjenu kreditnog boniteta po modelu ZETA

Izvršena detaljna finansijska analiza nas upućuje na procjenu i konačni zaključak, poštujući Međunarodni standard revizije 570 **da ne postoji sumnja u pogledu sposobnosti Preduzeća da i dalje, u doglednoj budućnosti nastavi sa poslovanjem, ali i upozorava, uzimajući u obzir tendenciju pada poslovnog prihoda, na činjenicu da predzeće u poslednje dvije godine iskazuje poslovni gubitak⁴, te da u narednom periodu mora preduzeti konkretne mjere kako bi se ovaj negativni trend zaustavio.**

9. Izvještaj o obavljenoj reviziji

Na izradi revizorskog izvještaja radili su:

- Paravac Vladimir kao ovlašćeni revizor u periodu od 7.3.2016.g. do 14.3.2016.g., ukupno 10 radnih sati
- Paravac Borislav,ovlašćeni revizor kao vođa tima u periodu od 7.3.2016.g. do 18.3.2016.g. ukupno 50 radnih sati.
- Ivošević Jelena,diplomirani ekonomista u periodu od 7.3.2016.g.do 14.3.2016.g.ukupno 30 radnih časova.

⁴ Tačka 3.1.1 – struktura i raspored ukupnog prihoda

